

Sygn. akt II PK 241/09

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 marca 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Beata Gudowska (przewodniczący)

SSN Zbigniew Myszka

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa E. B. i M. K.
przeciwko Akademii Medycznej we W.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 2 marca 2010 r.,
skarg kasacyjnych powódek od wyroków Sądu Okręgowego we W.
z dnia 16 marca 2009 r.,

- 1) oddala skargi kasacyjne obu powódek;**
- 2) oddala wnioski strony pozwanej o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy we W. wyrokami z dnia 16 marca 2009 r.,
wydanymi w sprawach ... 49/09 i ... 59/09, oddalił apelacje powódek E. B. i M. K.

od wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we W. z dnia 20 listopada 2008 r. oddalającego ich powództwa o przywrócenie do pracy w pozwanej Akademii Medycznej we W.

Sąd odwoławczy uznał za własne poczynione w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji ustalenia, zgodnie z którymi powódki zostały zatrudnione na czas nieokreślony na podstawie mianowania w charakterze nauczycieli akademickich na stanowisku wykładowców Zakładu Nauki Zawodu Wydziału Zdrowia Publicznego Akademii Medycznej we W. Przed nawiązaniem stosunków pracy z pozwaną powódki pracowały w Medycznym Studium Zawodowym w Ś., które zostało zlikwidowane w związku z systemowymi zmianami sposobu kształcenia pielęgniarek. Na mocy porozumienia zawartego pomiędzy Wojewodą D. a Akademią Medyczną we W. uczelnia powołała Zakład Nauki Zawodu na Wydziale Zdrowia Publicznego, w którym zatrudniono część nauczycieli poprzednio świadczących pracę w Medycznym Studium Zawodowym, w tym powódki. Powódki przez cały okres zatrudnienia faktycznie wykonywały pracę w Ośrodku Zamiejscowym w Ś., a w dniu 27 listopada 2007 r. otrzymały pisma nazwane „aneksem do mianowania”, w których, na podstawie art. 121 ust. 1 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, wskazano, że Zakład Nauki Zawodu Wydziału Zdrowia Publicznego Akademii Medycznej jest dla nich podstawowym miejscem pracy. W dniu 23 stycznia 2007 r. Rada Wydziału Zdrowia Publicznego podjęła uchwałę o wstrzymaniu naboru kandydatów na studia w Ośrodku Zamiejscowym w Ś., którą to uchwałę w dniu 19 lutego 2006 r. zatwierdził Senat Akademii Medycznej. W dniu 28 kwietnia 2008 r. Senat Akademii Medycznej podjął uchwałę o wyrażeniu zgody na rozwiązanie stosunków pracy z nauczycielami akademickimi Zakładu Nauki Zawodu pracującymi w Ośrodku Zamiejscowym w Ś. Oświadczenia o rozwiązaniu stosunków pracy na podstawie § 150 Statutu Akademii Medycznej w związku z art. 125 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym z powodu wygaśnięcia Ośrodka Zamiejscowego złożone zostały przez Rektora Akademii Medycznej powódkom w dniu 7 maja 2008 r., a okresy wypowiedzenia upłynęły 30 września 2008 r.

Sąd drugiej instancji za trafną uznał też przeprowadzoną przez Sąd Rejonowy ocenę prawną ustalonego stanu faktycznego, wskazując że przyczyna wypowiedzenia stosunków pracy, to jest wygaśnięcie Ośrodka Zamiejscowego w

Ś., była rzeczywista i spowodowała brak możliwości dalszego zatrudniania powódek, wobec czego stanowiła uzasadnioną podstawę do rozwiązania z nimi stosunków pracy. Zdaniem Sądu Okręgowego, prawidłowe jest bowiem stanowisko Sądu pierwszej instancji, iż miejscem pracy powódek był Ośrodek Zamiejskowy w Ś. Pozwana zachowała także wymogi formalno – prawne do złożenia oświadczeń woli w tym przedmiocie, bo uzyskała zgodę organu kolegiального wskazanego w statucie uczelni, tj. Senatu, zgodnie z art. 125 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i § 150 statutu uczelni. Wbrew zarzutom powódek, nie można bowiem uznać, iż pozwana obowiązana była skonsultować zamiar wypowiedzenia z zakładową organizacją związkową. Do mianowanych nauczycieli akademickich nie ma zastosowania art. 38 k.p., co wynika z orzecznictwa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2003 r., I PK 114/03, OSNP 2004 nr 21, poz. 369) i ma uzasadnienie w tym, że stosunki pracy nauczycieli akademickich należą do szczególnych stosunków pracy, regulowanych odrębnym aktem prawnym, tzn. ustawą z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. nr 164, poz. 1365 ze zm.), a tym samym Kodeks pracy stosuje się do tych stosunków prawnych tylko w zakresie nieuregulowanym tą ustawą (art. 5 k.p.). Zawarta w ustawie regulacja odnosząca się do rozwiązania stosunków pracy nauczycieli akademickich nawiązanych na podstawie mianowania ma charakter pełny i nie przewiduje postępowania konsultacyjnego z zakładową organizacją związkową na zasadach określonych w art. 38 k.p.

Skargi kasacyjne od wyroków Sądu Okręgowego wywiodły powódki E. B. i M. K., zarzucając naruszenie prawa materialnego, tj. art. 76 k.p. w związku z art. 30 ust. 2¹ ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych przez „niepowiadomienie organizacji związkowej o zamiarze wypowiedzenia mimo takiego obowiązku, który wynikał dodatkowo z postanowień art. 79 ust. 4 pkt 1 Statutu Akademii Medycznej we W.” oraz art. 29 § 1 pkt 2 k.p. przez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że „miejscem pracy nie jest to, które wynika z zawartej umowy, ale to, gdzie pracownika delegował zakład pracy”. Skarżące zarzuciły nadto „rażące naruszenie prawa procesowego, a w szczególności pominięcie dowodów zawnioskowanych w stosownej formie i czasie przez stronę,

co uniemożliwiło jej udowodnienie podniesionych twierdzeń, a także wszechstronne wyjaśnienie sprawy”.

Opierając skargi na takich podstawach, skarżące wniosły o uchylenie zaskarżonych wyroków i przekazanie spraw Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach sądowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W myśl art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., skargę kasacyjną można oprzeć na podstawie naruszenia przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Zgodnie z utrwalonymi poglądami orzecznictwa, by podstawa naruszenia prawa procesowego nadawała się do rozpoznania, skarżący powinien określić działanie (zaniechanie) sądu naruszające konkretny przepis postępowania i wskazywać - w nawiązaniu do hipotezy tego przepisu - na czym polegało jego naruszenie. W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowczo i jednoznacznie wyjaśniono, że wskazanie podstaw kasacyjnych nie może być utożsamione z samym tylko odwołaniem się do brzmienia art. 398³ k.p.c., konieczne jest bowiem wskazanie w skardze konkretnych przepisów, których naruszenie skarżący zarzuca. W wypadku podstawy wymienionej w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. nieodzowne jest wskazanie konkretnych przepisów postępowania, które miały ulec naruszeniu i istotnego wpływu naruszenia na wynik sprawy (por. np. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 1997 r., II CKN 65/97 i z dnia 7 kwietnia 1997 r., III CKN 29/97 odpowiednio OSNC 1997, nr 6 -7, poz. 93 i poz. 97).

Skargi kasacyjne w niniejszej sprawie nie zawierają odpowiadającego wskazanym na wstępie wymaganiom przytoczenia podstawy kasacyjnej wymienionej w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Skarżące nie wskazały żadnego przepisu postępowania, którego naruszenie zarzucają, ograniczając się do opisowego przedstawienia zarzutów dotyczących postępowania dowodowego. Oznacza to, że skargi nie odpowiadają wymaganiu przytoczenia podstawy wymienionej w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.

Skoro zaś kasacyjna podstawa naruszenia przepisów postępowania została wadliwie sformułowana i jest przez to bezskuteczna, to stosownie do art. 398¹³ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy przy rozpoznawaniu zasadności zarzutów naruszenia prawa materialnego jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę

zaskarżonego wyroku. W świetle ustaleń dokonanych przez Sąd drugiej instancji, zarzuty dotyczące naruszenia art. 29 § 1 pkt 2 k.p. są bezzasadne. Nie ma bowiem podstaw do stwierdzenia, iż Sąd Okręgowy niewłaściwie zastosował ten przepis, stwierdzając iż miejscem pracy pracownika jest to, do którego został delegowany przez pracodawcę, skoro w podstawach faktycznej wyroków przyjęto, że powódki nie wykonywały pracy w Ośrodku Zamiejscowym w Ś. na zasadzie oddelegowania, czy też podróży służbowej, lecz tenże Ośrodek był ich faktycznym miejscem pracy.

Uwzględnione nie mogą być także zarzuty odnoszące się do naruszenia art. 76 k.p. w związku z art. 30 ust. 2¹ ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych, co miało polegać na „niepowiadomieniu organizacji związkowej o zamiarze wypowiedzenia mimo takiego obowiązku, który wynikał dodatkowo z postanowień art. 79 ust. 4 pkt 1 statutu Akademii Medycznej we W.”. Zgodnie bowiem z art. 398¹³ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw. Jest więc związany granicami skargi kasacyjnej wyznaczonymi jej podstawami, co oznacza, że nie może uwzględniać naruszenia żadnych innych przepisów niż wskazane przez skarżącego. Sąd Najwyższy nie jest bowiem uprawniony do samodzielnego dokonywania konkretyzacji zarzutów lub też stawiania hipotez co do tego, jakiego aktu prawnego (przepisu) dotyczy podstawa skargi. Nie może także zastąpić skarżącego w wyborze podstawy kasacyjnej, jak również w przytoczeniu przepisów, które mogłyby być naruszone przy wydawaniu zaskarżonego orzeczenia. Sąd Najwyższy może zatem skargę kasacyjną rozpoznawać tylko w ramach tej podstawy, na której ją oparto, odnosząc się jedynie do przepisów, których naruszenie zarzucono.

Z § 79 ust. 4 pkt 1 statutu pozwanej Akademii wynika, że do kompetencji Rektora należy podejmowanie decyzji w sprawach personalnych nauczycieli akademickich i pracowników naukowo – technicznych, w porozumieniu z właściwymi organami Uczelni i związkami zawodowymi. Nie budzi wątpliwości, że przepis ten nie reguluje trybu rozwiązywania stosunków pracy z wymienionymi w nim pracownikami uczelni, a jedynie stanowi o kompetencjach Rektora do podejmowania decyzji w tych sprawach w sposób odpowiadający unormowaniom wynikającym z przepisów innych aktów prawnych. Nie wynika zatem z niego, iż rozwiązanie stosunku pracy z mianowanym nauczycielem akademickim za

wypowiedzeniem powinno być poprzedzone konsultacją związkową. Takiego wniosku nie da się wyprowadzić także z pozostałych przytoczonych przez skarżące przepisów, albowiem art. 76 k.p. w ogóle nie odnosi się do trybu rozwiązania stosunku pracy z mianowanym nauczycielem akademickim, stanowiąc że stosunek pracy nawiązuje się na podstawie mianowania w przypadkach określonych w odrębnych przepisach. O obowiązku współdziałania z zakładową organizacją związkową przy wypowiedzaniu skarżącym stosunków pracy nie stanowi również art. 30 ust. 2¹ ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854 ze zm.), który dotyczy powinności pracodawcy zwrócenia się do zakładowej organizacji związkowej o informację o pracownikach korzystających z jej obrony, ale wyłącznie w takich sprawach, w których przepisy prawa zobowiązują pracodawcę do współdziałania z zakładową organizacją związkową. Inaczej rzecz ujmując, obowiązek pracodawcy przewidziany w omawianym przepisie istnieje tylko wówczas, gdy inne przepisy zobowiązują go do współdziałania w indywidualnych sprawach ze stosunku pracy z zakładową organizacją związkową. Skarżące nie wskazały zaś żadnych przepisów, z których wynikałby obowiązek pracodawcy skonsultowania zamiaru wypowiedzenia im stosunków pracy ze związkami zawodowymi, stąd zarzut sformułowany jako „niepowiadomienie organizacji związkowej o zamiarze wypowiedzenia mimo takiego obowiązku” uchyla się spod kontroli kasacyjnej.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c., orzekł jak w punkcie 1) sentencji.

Oddaleniu podlegał również wniosek strony pozwanej o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego. Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie poglądem, sformułowanym w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 27 października 1998 r., III CKN 805/98 (OSNC 1999 nr 4, poz. 79) za złożenie odpowiedzi na skargę kasacyjną adwokatowi lub radcy prawnemu przysługuje wynagrodzenie jak za sporządzenie i wniesienie skargi. Strona przeciwna może wnieść do sądu drugiej instancji odpowiedź na skargę kasacyjną w terminie dwutygodniowym od doręczenia jej skargi (art. 398⁷ § 1 zdanie pierwsze k.p.c.). Nie stanowi odpowiedzi na skargę tak nazwane pismo procesowe, wniesione po upływie ustawowego terminu do dokonania tej czynności (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 16 maja

2002 r., IV CKN 1071/00, OSNC 2003 nr 9, poz. 120, 14 marca 2003 r., V CKN 1733/00, LEX nr 80249, czy 7 maja 2003 r., IV CKN 113/01, LEX nr 141392). W konsekwencji, nie wywołuje ono skutków w zakresie zawartego w nim wniosku o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym, obejmujących sporządzenie i wniesienie odpowiedzi na skargę kasacyjną (art. 167 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c.). Ze wskazanych przyczyn nie może być uwzględniony wniosek pozwanej o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, zawarty w pismach określonych jako odpowiedzi na skargi kasacyjne, które złożone zostały po upływie terminu do podjęcia tej czynności, bo dnia 3 września 2009 r. (data nadania), podczas gdy skargi kasacyjne powódek doręczono pozwanemu w dniu 3 sierpnia 2009 r.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w punkcie 2) sentencji.